

Érd város kulturális, közmuvelodési helyzetképe, fejlesztési elképzelések

Érd Város Önkormányzata közmuvelodési feladatellátásában tiszteli hagyományait és az új értékek létrehozására törekszik. A muvelodési tevékenység, a muvelodési folyamatok , rendezvények többsége az önkormányzat által fenntartott intézményekhez kapcsolódik, melyek alkalmasak az alapfunkciók ellátására. Az oktatási intézmények (önkormányzati és egyházi) szabadidős programjaikkal és hagyományteremto rendezvényeikkel a település szellemi, kulturális életében jelentosek.

A város sokszínűségének formálásában ugyanígy jelentos szerepük van a civil szervezeteknek, melyek egyre nagyobb számban vesznek részt a muvelodési folyamatok alakításában.

Alapvetően három önkormányzati intézmény látja el a közmuvelodési és közgyujteményi feladatokat, a Városi Muvelodési Központ, a Csuka Zoltán Városi Könyvtár és a Magyar Földrajzi Múzeum.

A környező településekre is kiható ellátási funkciót tölt be a közel 400 férőhelyes **Városi Muvelodési Központ**. Az 1972 óta működő intézmény számos kulturális, művészeti esemény, program, kiállítás helyszíne, a különböző klubok, szakkörök, művészeti együttesek otthona. Itt működik a Bukovinai Székely Népdalkör, mely a bukovinai székelyek hagyományait ápolja. A csoport tevékenysége elismeréseként 1991-ben Európa-díjban részesült. Vezetője Kóka Rozália, a Népművészet Mestere. A muvelodési központ szövegműhelye a tárgyalókat és a hagyományok, valamint a szövestechnikák iránt érdeklődőket fogja össze. Két szakkör, tizenegy klub és tizennégy nyugdíjas klub működik az intézményben. Jelentosek a város művészeti életében az énekkarok (Szirmok Városi Pedagógus és Női Kar, Minaret Férfikórus, Harmónia Caelestis Kórus), a modern tánc együttesek, a zeneiskola tanárokból álló Bach Kamarazenekar bemutatói, hangversenyei, a Képzőművész kör és a Duna Art Fotóklub kiállításai.

A muvelodési központ a társadalmi ünnepek szervezője. Jeles napoknak tekinthetjük az **Érdi Napok** programsorozatot , melynek keretén belül a város kulturális intézményei, civil szervezetei, iskolái szerveznek művészeti eseményeket, konferenciákat, könyvbemutatókat és sportprogramokat.

Pályázati tevékenységnek köszönhetően kezdhette meg működését az Internet klub tíz új számítógéppel, melynek kihasználtsága maximális.

A központi épületen kívül három telephelyet működtet, a Parkvárosi Közösségi Házat, az Ófalusi Közösségi Házat és a Szövomuhelyt a lakótelepen.

A városban működő civil szervezetekkel jó a kapcsolata az intézménynek. A központi épület és az érdfiligi Civil Ház biztosít helyet több civil szervezetnek, a művelődési ház szakemberei segítséget nyújtanak pályázataik megírásához. A művelődési folyamatok alakításában egyre nagyobb szerepe van a különböző művészeti alapítványoknak és egyesületeknek, melyek működésükkel színesebbé, gazdagabbá teszik a város kulturális életét.

Az intézmény számtalan külső szervvel tart kapcsolatot. Ezek a külső szervek gazdasági, társadalmi szervezetek, melyek valamilyen formában élnek a művelődési központ nyújtotta lehetőségekkel, szolgáltatásokkal.

A Pest Megyei Közművelődési Információs Központ a kistérségi közművelődési munka összehangolása és segítése érdekében Pest megyét 16 szakmai-kistérségre osztotta, melyek egyikének központja Érd városa. **E szakmai kistérség települései:** Diósd, Pusztazámor, Sósút, Százhalombatta, Tárnok, Törökbálint, mely népességét tekintve összesen 105.680 főt jelent.

Ennek következtében a művelődési ház egyre intenzívebb térségi szerepkört lát el. A kistérség művelődési intézményeivel vannak közös rendezvényeik (képzőművészeti kiállítás, augusztus 20-iki táncfesztivál), születtek közös pályázatok. Elkészült egy a kistérség értékeit bemutató képeslapsorozat és fotóalbum az érdfiligi művelődési ház szervezésében.

A **Magyar Földrajzi Múzeum** dr. Balázs Dénes geográfus, érdfiligi lakos szorgalmazása, szakértelme és anyagi támogatása, valamint az érdfiligi önkormányzati szervek és polgárok áldozatkészsége nyomán jött létre 1983-ban Érdben a Wimpffen-kúria épületében. Az országban egyedülálló múzeum a nemzetközileg is számon tartott magyar geográfiai kutatások történetének dokumentumait gyűjti és gondozza.

A több mint 10 ezer darabos, főként hagyatékokat és magyarok vezette egzotikus expedíciók anyagát (benne kiemelkedő Balázs Dénesé!) magába foglaló gyűjteménye egyedülálló a szakágban. Az itt folyó tudományos, elsősorban karsztmorfológiai és tudománytörténeti kutatások nemcsak hazai, de nemzetközi tekintetben is ismertek és elismertek.

A múzeum évente rendez nagysikerű, esetenként nemzetközi konferenciákat. A konferenciák anyagát saját kiadású periodikákban, alkalmanként önálló kötetekben teszi közzé. Szakemberei munkásságában (mely e szakterületen páratlan jelentőségű!) mindenkor különös hangsúlyt kapnak az érdeklődések. Kiadványaik (fennállása óta kb. félszázra tehető!) mindegyike harmadik Erdő geográfiai, honismereti és kultúrhistóriai témáival foglalkozik.

A múzeum gazdag anyagú állandó és időszakos kiállításával missziót tölt be a földrajztudomány eredményeinek népszerűsítésében. Látogatóinak száma országosan is számottevő, évente 6.000-10.000 fő. A múzeum parkjában felállított földrajztudósok szobor-panteonja nemcsak a nagy tudósoknak állít emléket, de Erdőre vonzza mindazokat, akik a geográfia iránt érdeklődnek.

A múzeum tevékenysége az utóbbi években kiszélesedett, hatásában erősödött. Szerepet játszott ebben munkatársainak elmélyült tudományos munkája (ezt az igazgató legmagasabb múzeumi elismeréssel, a Móra Ferenc Díjjal való kitüntetéssel jelzi!) és kiemelkedő ismeretterjesztő (országosan is jelentős múzeumpedagógiai és ismeretterjesztő munka), valamint a 2001. évben történt, a múzeumot jobb infrastrukturális helyzetbe hozó, a helyi Önkormányzat komoly anyagi hozzájárulásával történt külső épület felújítás is.

A Csuka Zoltán Városi Könyvtár 1954-től működő intézmény, mely 1968 óta működik a Hivatalnok utcában lévő két épületben. Idén, 2004-ben ünnepli fennállásának 50.

évfordulóját. 1982-ben került átadásra az új épület, szintén a Hivatalnok utcai ingatlanon, mely jelenleg is a könyvtár központi épületként funkcionál, így a gyermekkönyvtár a régi épületben szép, nagy teret kaphatott. Az új, 350 m² alapterületen kapott helyet a felnőtt könyvtár, a feldolgozó és az igazgatói iroda, valamint egy étkező-konyha.

A gyermekkönyvtárnak a hagyományos könyvkölcsönzésen túl helyet kell adnia különböző kulturális versenyeknek is, többek között az 1983. óta meghirdetett költészet napi rajzpályázat anyagának is.

1983-ban újabb átadásra kerül sor: a Tanácsházán (ma Magyar Földrajzi Múzeum) megnyitotta kapuit a zenei részleg. Itt és a gyermekkönyvtárban is gyakran fogadnak csoportokat könyvtárismertető és tematikus, szabadidős foglalkozásokra.

Az említett központi épület (felnőtt könyvtár), gyermekkönyvtár és zenei könyvtár mellett további telephelyek a Jósomszédság Könyvtára és a Napház Galéria a Sárd utcában, a Parkvárosi Községi Házban működő fiókkönyvtár és az Ófalusi Községi Ház, mely a művelődési házzal közös fenntartású épület (igen rossz állapotú, teljes felújításra szorul).

A Csuka Zoltán Városi Könyvtár tartalmi tevékenysége igen sokrétu:

gyűjteményszervezés, állományfeltárás, dokumentum és információszolgáltatás, közösségi rendezvények szervezése, kiadványok megjelentetése, helytörténeti munka szervezése.

2003. évi adatok szerint a könyvtár állománya 81 898 db-ot tesz ki, olvasóinak száma 4811 fő volt, mely napi forgalomra vetítve 240-320 főt jelent, s ebben az összesítésben a rendezvények látogatói nem szerepelnek.

A mai könyvtár a lakosságnak olyan eszköze, melyen keresztül hozzáférhet a számára fontos nyomtatott könyvtári dokumentumokhoz, az ezekben megjelenő, valamint elektronikus úton elérhető információkhoz, melyekkel a 21. századi tudásalapú társadalom egyenrangú, tájékozott polgára lehet.

Egyre erősebb az igény az elektronikus információkra, ezeket pályázati úton elért számítógépes hálózattal, Internettel biztosítja a könyvtár. Folytatja és erősíti a közösségteremtő szerepét, különösen a helyi alkotók, a lokálpatrióták vonatkozásában. Ki kell emelnünk a könyvtár kiadói tevékenységét is, mely szintén erősödött az utóbbi évtizedben.

Az 1954-től eltelt 50 év alatt a könyvtár az egy helyiségben működő könyvkölcsönző helyből korszerűnek tekinthető, információt és dokumentumot szolgáltató, a különböző korosztályoknak megfelelő muvelődési, közösségi lehetőséget biztosító – bár gondokkal küzdő városi intézménnyé vált.

Civil szervezetek kulturális tevékenysége:

A hagyományos intézményi struktúra mellett megjelentek a különböző önszerveződő közösségek, egyesületek, alapítványok, polgári körök, melyek kulturális és közösségi rendezvények szervezői.

A város közmuvelődési rendelete szerint Érd Város Önkormányzata az intézményi és szakmai önállóság tiszteletben tartásával épít a civil szervezetekre, a kulturális célú tevékenységet végző gazdasági vállalkozásokra, valamint mindazon egyéni és helyi közösségi kezdeményezésekre és feladatvállalásokra, amelyek a város kulturális életét gazdagítják. A legrégebben működő civil szervezetek Érden a nyugdíjas klubok, a Mozgáskorlátozottak Egyesülete, a Vakok és Gyengénlátók Klubja.

Kulturális tevékenységet végző civil szervezetek:

- Alapítvány a Magyar Alkotók Újjászületéséért
- Astra Művészeti Alapítvány
- Bonton Táncsport Egyesület
- Cinka Panna Cigány Színház Alapítvány
- Ciszterci novérek Szent Bernát Alapítvány
- Civil Érdek Egyesület
- Domínium Hagyományörző Alapítvány
- Érdi Bach Kamarazenekar
- Érdi Minaret Zenekultúra Alapítvány
- Érdi Székely Kör
- Dicsérjétek az Urat Alapítvány
- Egyház Anyja Alapítvány
- Érdliget Református Templom Alapítvány
- Harmonia Caelestis Kórus Egyesület
- Isten Háza Alapítvány
- Jovicza Ignác Alapítvány
- Kolozsvári Ébredés Templom Alapítvány
- Kossuth Lajos Alapítvány
- Közösség Keresztény Alapítvány
- Mátyás Király Alapítvány
- Minaret Férfikórus Egyesület
- Múltunk és Jövünk Alapítvány
- Muvelt Generációkért Alapítvány
- Onézimusz Alapítvány
- Polihisztor Alapítvány
- Poly-Art Alapítvány az Érdi Művészetért
- Shin-An Harcművészeti, Sport és Kulturális Egyesület
- Szent Imre Alapítvány
- Szent József Alapítvány
- Városszépítő és Honismereti Egyesület
- Keresztény Értelmiségek Szövetsége
- X-Art Egyesület.

Érd város SWOT analízise kulturális szempontból:

Elonyök, értékek:

- ?? A fováros közelsége
- ?? Érd helyi társadalmának nyitottsága, mely befogadója azoknak a társadalmi rétegeknek, akik lakóhelyükként ezt a vidékiség elonyeit is nyújtó települést keresik
- ?? Intézményi ellátottság
- ?? Az intézményhálózatot muködteto jelentos szellemi-humán infrastruktúra

- ?? Értékes történelmi múlt, az Óvárosban karakteres településszerkezet, jelentos építészeti értékek, településtörténeti-kultúrtörténeti gyökerek
- ?? A város növekvő szellemi potenciálja
- ?? A civil szervezetek, művészeti együttesek nagy száma
- ?? A város lélekszáma folyamatosan emelkedik, no a fiatal, keresőképes lakosok aránya

Nehézségek:

- ?? Budapest közelsége nagy elszívó hatást jelent kulturális szempontból
- ?? A városszerkezeti probléma: a túlzott kiterjedtség, tagoltság, szétszórtság, a településrészek közötti átjárhatóság nehézsége, a központ hiánya
- ?? A helyi foglalkoztatás viszonylag alacsony szintje, ebből adódóan az ingázás mértéke, az „alvóváros” jelleg
- ?? A település adóbevételének alacsony szintje
- ?? A településen lakók jelentos hányada nincs állandó lakosként bejelentkezve, így nem ide adóznak (ez a normatív támogatások esetében hátrányos)
- ?? A heterogén lakossági összetétel és a helyi identitás alacsony foka
- ?? A kulturális intézmények muszaki infrastruktúrájának hiányosságai
- ?? Kulturális alközpontok hiánya
- ?? A Városi Muvelodési Központ nem rendelkezik a városi igényeknek megfelelő számú teremmel
- ?? A kulturális infrastruktúra fejlesztése nem áll arányban a lakosság növekedésével

Lehetoségek:

- ?? A helyi és kistérségi feladatok ellátásához szükséges méretű és minőségű közmuvelodési célú épület kialakítása, a jelenlegi Városi Muvelodési Központ bővítésével, átalakításával
- ?? Kulturális és infrastrukturális fejlesztés az alközpontokban (Parkváros, Érdliget, Ófalu frekventált helyein) a kiegyenlített területi ellátás biztosítása érdekében
- ?? Szabadtéri rendezvényhelyszín kialakítása (kiépített színpaddal, ülohelyekkel, fény-és hangtechnikával, áramvételi lehetoséggel, fogadóhelységgel, mosdókkal)
- ?? A Minaret és környezetének karbantartása, fejlesztése, országos muemlékhez kapcsolható idegenforgalmi lehetoségek kiaknázása
- ?? Ifjúsági közösségi ház, ifjúsági közösségi központ létrehozása, mint új intézmény

A stratégia célja, hogy a jelenlegi állapotból kiindulva meghatározza a város kulturális életének közép- és hosszú távú feladatait, annak formáit és a stratégiai célokat, valamint a finanszírozását.

Rövidtávú kulturális fejlesztési stratégia (2004-2006.)

Célok, kiemelt feladatok:

- ?? A város rendkívül gyors népesség fejlődése miatt kinotte közmuvelodési és közgyujteményi intézményeit, ezért a fejlesztési, beruházási tervek kidolgozása elengedhetetlen.
- ?? Mielobb el kell kezdeni a Városi Muvelodési Központ épületének áttervezését, új termek kialakítása elengedhetetlen és lehetséges .
- ?? Továbbra is támogatni kell a rendkívül magas színvonalú közmuvelodési tevékenységet (kiállítások szervezése, kulturális programok)
- ?? Továbbra is támogatni kell az önszervezodo közösségek muködését, a hagyományokat és a hagyományteremto kezdeményezéseket
- ?? Gondot kell fordítani a nemzetiségek és a kisebbségek kulturális törekvéseinek támogatására
- ?? Erosíteni kell a városi média kultúra közvetítő szerepét
- ?? Alapvető feladat a költségvetésen belül a kultúrára fordítható pénzeszköz nagyságrendjének és arányának növelése
- ?? Célunk a város muvészeinek erkölcsi és szakmai támogatása, új muvészeti értékek létrehozásának segítése, ennek érdekében a Városi Képtár létrehozása
- ?? A Városi Képtárban Szepes Gyula, érdi festomuvész emlékszobájának megnyitása
- ?? A kistérségi összefogás erősítése, a szomszédos településekkel közös rendezvények, a rendezvények idő- és koncepcióbeli koordinálása
- ?? Kistérségi közmuvelodési konferencia megrendezése évenként
- ?? Településrészi közösségi napok szervezése az alközpontokban, a civil szervezetek, iskolák, közmuvelodési és közgyujteményi intézmények összefogásával
- ?? A Városi Sportcsarnok megépültével évenként egy Városi Táncgála megrendezése, ahol az összes muködo tánccsoport, muvészeti együttes bemutatkozhat

- ?? Célunk minden sikeres, értékes kulturális tevékenység további támogatása, a jó megőrzése és továbbfejlesztése
- ?? Célunk a Magyar Földrajzi Múzeumban új kiállítás szervezése, ezt azonban a termék rendbetétele meg kell, hogy előzze
- ?? Lehetővé kell tenni a tudományos kutatásokat a múzeum könyvtárában kutatói helyek létesítésével. A jól működő iskolapedagógiai munkát is tovább kell fejleszteni
- ?? A múzeumkert kitűnő lehetőséget ad színvonalas kulturális rendezvények megtartásához, erre legjobb példa a 2003. nyara óta nagy sikerrel megrendezett Nyári Zenélo Udvar, melynek helyszíne a múzeumkertben lévő kocsiszín.
- ?? A Csuka Zoltán Városi Könyvtár terem- és épületgondja megoldásához nyújtott segítséget a szomszédos ingatlan („Vasbolt”) megvásárlása, melynek tatarozása egyre sürgetőbb, az épület állapota egyre romlik, már most beázik. Rendbetétele után ebbe az épületbe költözik a zenei könyvtár, valamint a különböző helyen lévő raktárak, és itt lehet elhelyezni a könyvkötészeti muhelyt is.
- ?? A gyerekkönyvtár épületének felújítása, a Sárd utcai épületek rendbehozatala is elengedhetetlen a rövidtávú program szerint

Hosszútávú kulturális fejlesztési stratégia (2007-2013.)

- ?? **Egy ilyen nagyváros számára (mind lélekszámát, mind területét tekintve) szükség van egy korszerű muvelodési intézményre, ezért a Városi Muvelodési Központ átépítését, korszerűsítését el kell végezni**
- ?? Fejleszteni kell az alközpontok kultúra közvetítő lehetőségeit (Ófalu, Parkváros, Érdliget) és létre kell hozni az M 7-es területen túli alcentrumot, vagy ÁMK-t (Darukezelo u-i oktatási és kulturális központ)
- ?? A Parkvárosi Közösségi Házban mozi kialakítása, mely Art mozi jelleggel, illetve Filmklub jelleggel a helyi kisközösségek igényeit elégíti ki
- ?? Helytörténeti gyujtemény kialakítása
- ?? A Minaret és környezetének karbantartása, fejlesztése, országos muemlékhez kapcsolható idegenforgalmi lehetőségek kiaknázása
- ?? Szabadtéri rendezvényhelyszín kialakítása (kiépített színpaddal, ülohelyekkel, fény-és hangtechnikával, áramvételi lehetőséggel, fogadóhelységgel, mosdókkal)

- ?? Új intézmény, egy Ifjúsági Közösségi Ház, vagy Ifjúsági Közösségi Központ létrehozása, mely a 15-35 éves korosztály kulturális, közösségi igényeit szolgálja
- ?? A középávú tervek megfogalmazásakor kiindulópont lehet az idegenforgalom, a turizmus fejlesztését célzó törekvések figyelembe vétele, melyek szerint a több mint 60 ezer lakosú Érd egyetlen olyan intézménye – a két állandó kiállítást fenntartó Magyar Földrajzi Múzeum – mely képes a város határain túlra terjedő idegenforgalmi vonzerót gyakorolni
- ?? Belátható időn (8-10 éven) belül szükséges egy új, a régi felnőtt könyvtárat kibovító épület felépítése. Eszerint a Hivatalnok utcában a gyerekkönyvtár, valamint a nemrég megvásárolt „Vasbolt” épülete lebontásra kerül, az itt kialakuló, egységesített, immár nagyrészt üres telken lehet a mai felnőtt könyvtár épületét bovíteni.

Összességében megállapítható, hogy a városi rendezvénykínálat, a közmuevelodési tevékenység egyre szélesebb és sokrétubb, de azok mainál hatékonyabb koordinációja és egy azokat átfogó koncepció többletminoséget eredményezhet.